

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОУНАРКОМА
І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

46 (7372)
ЧАЦВЕР
8
сакавіка 1945 г.
Цана 20 кап.

Цэнтральны Камітэт Усесаюзнай Камуністычнай Партыі (большэвікоў) вітае ўсіх працоўных жанчын Совецкага Саюза ў Міжнародны жаночы дзень—8 сакавіка і выражае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што савецкія жанчыны новымі подвігамі ў тылу і на фронце наблізяць час нашай поўнай перамогі над ворагам.

(3 паставы ЦК ВКП(б) «Аб Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка».)

ЗАГАД

**Вярхоўнага Галоўнакамандуючага
Камандуючаму войскам 2-га Украінскага фронту
Маршалу Совецкага Саюза МАЛІНОУСКАМУ
Начальніку штаба фронту генерал-палкоўніку ЗАХАРАВУ**

Войскі 2-га УКРАЇНСКАГА фронту, перадаючы су-грамадзянскаму праціўніку ў цяжкіх умовах горна-лясцкай асяродкі ў палосе КАРПАТ, сёння 7 сакавіка, авалодалі на тэрыторыі Чэхаславакіі гарадамі ГАНСКА ШЦЯУНЦА—мощным апарным пунктам абароны немцаў.

У баях за авалоданне гарадамі БАНСКА ШЦЯУНЦА вызначыліся войскі генерал-лейтнанта МАНАГАРАВА, генерал-мабра ЯКАУЛЕВА, генерал-мабра ОСТАШЭНКА, генерал-мабра ТЕРЭЦЬВЕВА, генерал-мабра ОГАРДАВА, генерал-мабра ПРЭБРАЖЭНСКАГА, генерал-мабра ЗДАНОВІЧА, генерал-мабра ЕСІНА, палкоўніка СОБАЛЕВА; артылерысты генерал-палкоўніка артылерыі ФАМІНА, генерал-мабра артылерыі ЗЫНАВА, палкоўніка АЛЕНСЕЕВА, палкоўніка ФЕФЕЛАВА, палкоўніка ПАСТУХА, палкоўніка ВЛАДЗІМІРАВА, палкоўніка САПОНІКАВА, палкоўніка НЕКРАСАВА, падпалкоўніка ЛЕОНЦЕВА, падпалкоўніка КІСЛАГА, падпалкоўніка БРЭВА, падпалкоўніка ШАЛІМА, мабра ЛЯНСКАГА; танкісты генерал-палкоўніка танкавых войск КУРІНА, палкоўніка СУПНЯ, падпалкоўніка ОУЧАВА, падпалкоўніка АНТОНАВА, падпалкоўніка ТРОШЫНА; лётчыкі генерал-палкоўніка авіацыі Гарунова, генерал-лейтнанта авіацыі СЕЛЯЗНЕВА, генерал-лейтнанта авіа-

цыі СЦЕПЧЭВА, генерал-мабра авіацыі КАМАНІНА, палкоўніка ЧАНПАЛАВА; сапёры генерал-лейтнанта інжынерных войск ЦЫРЛІНА, генерал-мабра інжынерных войск ТУПІЧЭВА, палкоўніка ІСАЕВА; сувязісты генерал-лейтнанта войск сувязі ЛЕОНАВА, палкоўніка МАКАРЭНКА, палкоўніка дзяржаўнай бяспекі КАРПАВА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне гарадамі БАНСКА ШЦЯУНЦА, прадставіць да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 7 сакавіка, у 21 гадзіну сталіца нашай Радзімы Масква ад імя Радзімы салютуе доблесным войскам 2-га Украінскага фронту, якія авалодалі гарадамі БАНСКА ШЦЯУНЦА,—дваццаціцю артылерыйскімі залпамі са ста дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯУЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за вызваленне БАНСКА ШЦЯУНЦА.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

**Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.**

7 сакавіка 1945 года.
№ 293.

ЗАГАД

**Вярхоўнага Галоўнакамандуючага
Камандуючаму войскам 2-га Беларускага фронту
Маршалу Совецкага Саюза РАКАСОЎСКАМУ
Начальніку штаба фронту генерал-палкоўніку БАГАЛЮБАВУ**

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронту сёння, 7 сакавіка, з рэшавальнай перамогай авалодалі гарадамі ГНЕУ (МЕВЕ) і СТАРАГАРД (ПРЭЙ-Ш СТАРАГАРД)—важнымі апарнымі пунктамі абароны немцаў на подступах да ДАНЦЫГА.

У баях за авалоданне гарадамі ГНЕУ і СТАРАГАРД вызначыліся войскі генерал-палкоўніка ФЕДЖОНІНСКАГА, генерал-палкоўніка ТРУБНІКАВА, генерал-палкоўніка БАТАВА, генерал-лейтнанта ЛАГУНОВА, генерал-лейтнанта ІОНАРЭВА, генерал-лейтнанта БАБНОВА, генерал-лейтнанта ПАЛЕНАВА, генерал-мабра ФЕЦІСАВА, генерал-мабра ХАБАРАВА, генерал-мабра ЧУВАКОВА, генерал-лейтнанта ЗРАСТАВА, генерал-лейтнанта АЛЕНСЕЕВА, генерал-мабра ЛЯШЧЫНКА, генерал-мабра РАДЫГІНА, генерал-мабра БАШЧОВА, генерал-мабра КАЛЧАНОВА, генерал-мабра ДЗЕМІДАВА, генерал-мабра ІГНАЦЬЕВА, палкоўніка КУРЗНЯ, палкоўніка ЧЭСНАКОВА, палкоўніка СОННІКАВА, генерал-мабра РАХІМАВА, генерал-мабра ЯКУШЭВА, генерал-мабра ГРЭБЕННІКА, генерал-мабра МАНАРАВА, генерал-мабра ТЕРЭМАВА, палкоўніка ВЕЛІЧНА, генерал-мабра БАРЫСАВА, генерал-мабра ФРАЛЕЊНОВА, генерал-мабра ДЖАНДЖАВА, палкоўніка АФАНАСЕВА; артылерысты генерал-палкоўніка артылерыі САКОЛЬСКАГА, генерал-лейтнанта артылерыі ДЗЕЦЬЯРОВА, генерал-мабра артылерыі КАЗАКОВА, генерал-мабра артылерыі ДЗМІТРЫЕВА, генерал-мабра артылерыі ПЯДУСАВА, генерал-мабра артылерыі РАГОЗІНА, палкоўніка ГАРАБЕЦ, палкоўніка БЕЛЯЕВА, палкоўніка ДЗЕЦЬЯРЭНКА, палкоўніка АНІМУШЫНА, палкоўніка КАРАЛЕВА; танкісты генерал-лейтнанта танкавых войск ЧЭРНЫУСНАГА, генерал-лейтнанта танкавых войск ПАПОВА, палкоўніка МІРАНОВІЧА, генерал-мабра танкавых

войск НОВАК, палкоўніка СОМАВА, палкоўніка ТУРЭНКОВА, палкоўніка ДАВІДЗЕНКА, палкоўніка ПІУНЕВА, палкоўніка ІГОЊІНА, палкоўніка АНЦІПАВА, мабра ЖАБІНА; лётчыкі генерал-палкоўніка авіацыі ВЕРШЫНІНА, генерал-мабра авіацыі БАРЫСЕНКА, генерал-лейтнанта авіацыі АСПЕНКА, генерал-мабра авіацыі ГЕЦЬМАНА, палкоўніка ТІХАМІРАВА, палкоўніка КАЛУГІНА, палкоўніка СМАЛАВІНА, палкоўніка ВУСС, палкоўніка ДАДОНАВА, палкоўніка ПАНАЕВАГА, палкоўніка ВОЛНАВА; сапёры генерал-мабра інжынерных войск БЛАГАСЛАВАВА, генерал-мабра інжынерных войск ШВЫТКОВ, падпалкоўніка АЛЕНКАВА, палкоўніка ВІЗІРАВА, палкоўніка БАБАЕВА; сувязісты генерал-мабра войск сувязі БОРЗАВА, палкоўніка БАХІЛІНА, палкоўніка БАРЫСАВА, палкоўніка МІХАІЛАВА, палкоўніка ХАМЯКОВА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне гарадамі ГНЕУ і СТАРАГАРД, прадставіць да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 7 сакавіка, у 22 гадзіну сталіца нашай Радзімы Масква ад імя Радзімы салютуе доблесным войскам 2-га Беларускага фронту, якія авалодалі названымі гарадамі,—дваццаціцю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯУЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за вызваленне гарадоў ГНЕУ і СТАРАГАРД.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

**Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.**

7 сакавіка 1945 года.
№ 294.

ЗАГАД

**Вярхоўнага Галоўнакамандуючага
Камандуючаму войскам 1-га Беларускага фронту
Маршалу Совецкага Саюза ЖУКАВУ
Начальніку штаба фронту генерал-палкоўніку МАЛІНІНУ**

Войскі 1-га БЕЛАРУСКАГА фронту, прадаючы на-ступленне, сёння, 7 сакавіка, штурмам авалодалі гарадамі ГАЛНОУ, ШТЭПЕНІЦ і МАСОУ—важнымі апарнымі пунктамі абароны немцаў на подступах да ШТЭЦІНА.

У баях за авалоданне названымі гарадамі вызначыліся войскі генерал-палкоўніка БЕЛОВА, генерал-лейтнанта СІМАЊІНА, генерал-лейтнанта ПУЛНО-ДЗМІТРЫЕВА, генерал-мабра БУКШТЫНОВІЧА, генерал-мабра ВЕРЖЫЦКАГА, генерал-мабра СІЗЗАВА, генерал-лейтнанта НАЗАННІНА, палкоўніка МАШЧАЛКОВА, генерал-мабра МАНАРАВА, палкоўніка МАСЛОВА, палкоўніка СЕРОГІНА, генерал-мабра ВЛАДЗІМІРАВА, генерал-мабра ШАФАРЭНКА, генерал-мабра СМІРНОВА; артылерысты генерал-мабра артылерыі ЕГОРВА, генерал-мабра артылерыі ЗРАЖЭУСНАГА, палкоўніка ЗЕРКОВА, генерал-мабра артылерыі ПЫЛІНА, палкоўніка ІВАНОВА, палкоўніка ГРЭХАВА, падпалкоўніка ЗАЗІНАГА, падпалкоўніка ВАСІЛЬЧЭВА, падпалкоўніка ЕРЭСЬКО, генерал-мабра артылерыі БАГДАШЭУСНАГА, падпалкоўніка НАЗЛОВА; танкісты генерал-мабра танкавых войск ТЕЛЯКОВА, генерал-лейтнанта танкавых войск КІРЫЧЭНКА, палкоўніка АБРАМАВА, падпалкоўніка МАНАРАВА, палкоўніка ПАУЛУШКА, палкоўніка АХМАНА, падпалкоўніка МЖАЧЫХ, палкоўніка ТАРАСАВА, падпалкоўніка КУЗІНА, падпалкоўніка ВІНАГРАДАВА, палкоўніка КУЗНЕЦОВА.

палкоўніка БАРАНЮКА, падпалкоўніка СЕКУНДА, падпалкоўніка ШЭМЯКІНА; лётчыкі генерал-лейтнанта авіацыі САВІЦНАГА, генерал-мабра авіацыі ТАТАНАШВІЛІ, палкоўніка ОРЛОВА, падпалкоўніка НАКАНЕЧНІКАВА; сапёры падпалкоўніка НІКАЛАЕВА, падпалкоўніка РАБНОВА, мабра СНАЛЬНОВА, падпалкоўніка ГРЫЦЮКА, падпалкоўніка ВАНЯКІНА, палкоўніка ПІВАВАРАВА, мабра КОТАВА, напітана АБРАМАВА; сувязісты палкоўніка БОНДАРЭВА, інжынер-палкоўніка ПАЗНІКОВА, напітана ЗАЛЕШЫНА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за авалоданне гарадамі ГАЛНОУ, ШТЭПЕНІЦ і МАСОУ, прадставіць да ўзнагароджання ордэнамі.

Сёння, 7 сакавіка, у 23 гадзіну 30 минут сталіца нашай Радзімы Масква ад імя Радзімы салютуе доблесным войскам 1-га Беларускага фронту, якія авалодалі пайменаванымі гарадамі,—дваццаціцю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

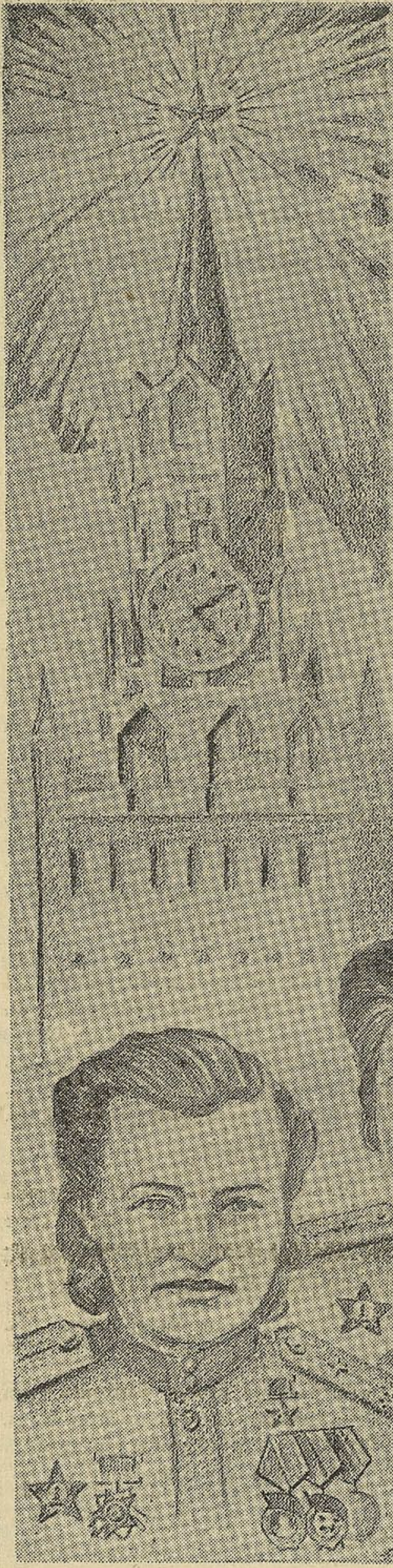
За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯУЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за авалоданне названымі гарадамі.

Вечная слава героям, паўшым у баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

**Вярхоўны Галоўнакамандуючы
Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.**

7 сакавіка 1945 года.
№ 295.

Удзельніцы Айчынай вайны Героі Совецкага Саюза (злева направа): лётчыца гвардыі лейтэнант Наталля Меклік, штурман партызанскай групы лейтэнант Экацерына Рабава, лётчыца гвардыі старшы лейтэнант Анастасія Ціпава і адважныя беларускія партызанкі Аліна Маслоўская.

„На франтах Айчынай вайны многія савецкія жанчыны са зброяй у руках гераічна змагаюцца з ворагам. Сярод сувязістаў, снайпераў, зеніткаў, лётчыкаў нямала жанчын—майстраў ваеннай справы. Санітаркі, медыцынскія сёстры, урачы вырастоўваюць жыццё раненых байцоў і афіцэраў. Тысячы жанчын-франтавікоў узнагароджаны ордэнамі і медалямі. Лепшыя з іх удастоены высокага звання Героя Совецкага Саюза“.

(3 паставы ЦК ВКП(б) «Аб Міжнародным жаночым дні — 8 сакавіка».)

СЛАВА СОВЕЦКАЙ ЖАНЧЫНЕ!

У Совецкім Саюзе бадай няма такой галіны гаспадаркі, такога участка работы, дзе-б жанчына не працягла актыўнай дзейнасці, не прадстаўляла значнай сілы. Савецкая Улада забяспечыла жанчым усе патрэбныя правы, стварыла ўмовы для ўсебаковай творчай працы і пчалівага малярства.

«Нямецкія варвары халелі аднаць у савецкіх жанчын свабоднае жыццё, ператварыць іх у ласкорных і паслухмяных рабынь. Чырвоная Армія выратавала народы Совецкага Саюза ад нямецка-фашыскага рабства. Слаўныя савецкія патрыёткі плячкі к плячкі са сваімі мужамі, сыпамі і братамі адстаялі незалежнасць сваёй соцыялістычнай Радзімы. (3 паставы ЦК ВКП(б) «Аб Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка».)

Цяжкае гора фашыскай няволі перажылі жанчыны Беларусі. Не падаюцца апанаванымі пакутні гора, якія перанесла беларуская жанчына ў перыяд нямецкай акупанці. І чым больш лютавалі нямецкія выключкі, дабаваліся рабскай паварасці, тым мацней бліў гней народа, тым большай нянавісцю поўнілася сэрца беларускай жанчыны да ворагаў радзімы. З затаеным дыханнем прыслухоўвалася беларуская жанчына да далёкіх раскатаў савецкай артылерыі і пасылала благаслаўленне мужу і брату—байцам Чырвонай Арміі, а сына малодшага выпраўляла ў лес, у партызаны, вучыла яго любіць і абараняць Радзіму, як родную мамі, літаць не менш да нямецкіх чужынкаў, і сама праводзіла яго на сцяжках, што вялі праз лусцы, пётры, балоты, да перамогі.

Тысячы жанчын змагаліся ў радах партызан, працягваючы ўзоры бяспраўнасці і адвагі. Жанчыны—падручнікі, разведчыцы, снайперы, дыверсанты, сувязістыя партызанскія злучэнняў Мінскай, Гродзенскай, Баранавіцкай, Брэскай і другіх абласцей пачэрылі сабе неўміручай славай гераічных патрыёткаў, славутых дачок савецкай Радзімы.

«На франтах Айчынай вайны,—гаворыцца ў паставе ЦК ВКП(б),—многія савецкія жанчыны са зброяй у руках ге-

раічна змагаюцца з ворагам. Сярод сувязістаў, снайпераў, зеніткаў, лётчыкаў нямала жанчын—майстраў ваеннай справы. Санітаркі, медыцынскія сёстры, урачы вырастоўваюць жыццё раненых байцоў і афіцэраў. Тысячы жанчын-франтавікоў узнагароджаны ордэнамі і медалямі. Лепшыя з іх удастоены высокага звання Героя Совецкага Саюза“.

«Нямецкія варвары халелі аднаць у савецкіх жанчын свабоднае жыццё, ператварыць іх у ласкорных і паслухмяных рабынь. Чырвоная Армія выратавала народы Совецкага Саюза ад нямецка-фашыскага рабства. Слаўныя савецкія патрыёткі плячкі к плячкі са сваімі мужамі, сыпамі і братамі адстаялі незалежнасць сваёй соцыялістычнай Радзімы. (3 паставы ЦК ВКП(б) «Аб Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка».)

Цяжкае гора фашыскай няволі перажылі жанчыны Беларусі. Не падаюцца апанаванымі пакутні гора, якія перанесла беларуская жанчына ў перыяд нямецкай акупанці. І чым больш лютавалі нямецкія выключкі, дабаваліся рабскай паварасці, тым мацней бліў гней народа, тым большай нянавісцю поўнілася сэрца беларускай жанчыны да ворагаў радзімы. З затаеным дыханнем прыслухоўвалася беларуская жанчына да далёкіх раскатаў савецкай артылерыі і пасылала благаслаўленне мужу і брату—байцам Чырвонай Арміі, а сына малодшага выпраўляла ў лес, у партызаны, вучыла яго любіць і абараняць Радзіму, як родную мамі, літаць не менш да нямецкіх чужынкаў, і сама праводзіла яго на сцяжках, што вялі праз лусцы, пётры, балоты, да перамогі.

Тысячы жанчын змагаліся ў радах партызан, працягваючы ўзоры бяспраўнасці і адвагі. Жанчыны—падручнікі, разведчыцы, снайперы, дыверсанты, сувязістыя партызанскія злучэнняў Мінскай, Гродзенскай, Баранавіцкай, Брэскай і другіх абласцей пачэрылі сабе неўміручай славай гераічных патрыёткаў, славутых дачок савецкай Радзімы.

«На франтах Айчынай вайны,—гаворыцца ў паставе ЦК ВКП(б),—многія савецкія жанчыны са зброяй у руках ге-

раічна змагаюцца з ворагам. Сярод сувязістаў, снайпераў, зеніткаў, лётчыкаў нямала жанчын—майстраў ваеннай справы. Санітаркі, медыцынскія сёстры, урачы вырастоўваюць жыццё раненых байцоў і афіцэраў. Тысячы жанчын-франтавікоў узнагароджаны ордэнамі і медалямі. Лепшыя з іх удастоены высокага звання Героя Совецкага Саюза“.

«Нямецкія варвары халелі аднаць у савецкіх жанчын свабоднае жыццё, ператварыць іх у ласкорных і паслухмяных рабынь. Чырвоная Армія выратавала народы Совецкага Саюза ад нямецка-фашыскага рабства. Слаўныя савецкія патрыёткі плячкі к плячкі са сваімі мужамі, сыпамі і братамі адстаялі незалежнасць сваёй соцыялістычнай Радзімы. (3 паставы ЦК ВКП(б) «Аб Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка».)

Цяжкае гора фашыскай няволі перажылі жанчыны Беларусі. Не падаюцца апанаванымі пакутні гора, якія перанесла беларуская жанчына ў перыяд нямецкай акупанці. І чым больш лютавалі нямецкія выключкі, дабаваліся рабскай паварасці, тым мацней бліў гней народа, тым большай нянавісцю поўнілася сэрца беларускай жанчыны да ворагаў радзімы. З затаеным дыханнем прыслухоўвалася беларуская жанчына да далёкіх раскатаў савецкай артылерыі і пасылала благаслаўленне мужу і брату—байцам Чырвонай Арміі, а сына малодшага выпраўляла ў лес, у партызаны, вучыла яго любіць і абараняць Радзіму, як родную мамі, літаць не менш да нямецкіх чужынкаў, і сама праводзіла яго на сцяжках, што вялі праз лусцы, пётры, балоты, да перамогі.

Тысячы жанчын змагаліся ў радах партызан, працягваючы ўзоры бяспраўнасці і адвагі. Жанчыны—падручнікі, разведчыцы, снайперы, дыверсанты, сувязістыя партызанскія злучэнняў Мінскай, Гродзенскай, Баранавіцкай, Брэскай і другіх абласцей пачэрылі сабе неўміручай славай гераічных патрыёткаў, славутых дачок савецкай Радзімы.

«На франтах Айчынай вайны,—гаворыцца ў паставе ЦК ВКП(б),—многія савецкія жанчыны са зброяй у руках ге-

раічна змагаюцца з ворагам. Сярод сувязістаў, снайпераў, зеніткаў, лётчыкаў нямала жанчын—майстраў ваеннай справы. Санітаркі, медыцынскія сёстры, урачы вырастоўваюць жыццё раненых байцоў і афіцэраў. Тысячы жанчын-франтавікоў узнагароджаны ордэнамі і медалямі. Лепшыя з іх удастоены высокага звання Героя Совецкага Саюза“.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫўНАЯ ЗВОДНА ЗА 7 САКАВІКА

Войні 2-га БЕЛАРУСКАГА фронту 7 сакавіка з боем авалодалі гарадамі ГНЕУ (МЕВЕ), СТАРАГАРД (ПРЭЙСІШ СТАРГАРД) — важнымі апорнымі пунктамі абароны немцаў на подступах да ДАНЦЫГА, а таксама з імі занялі больш 200 другіх населеных пунктаў, сярод якіх буйныя населеныя пункты ЗААБЕН, ПІНШЫН, ГОХ ШТУБЛАУ, КОШМІН, ПОГУТКЕН, ЛІНЕВО, ОЛЬПУХ, ДЗІМЯНЕН, ЗОМІН, РЗ-НОУ, ЛУБЕН, ТРЗБІЛІН, БАРЦІН, ЦОЛЬРУК, АЛЬТ-БЕБЕРСДОРФ, АЛЬТ-ШЛАВІН, ДАМСХАГЕН, НОЙБАСЕР.

Войскі 1-га БЕЛАРУСКАГА фронту, прадаўжаючы наступленне, 7 сакавіка штурмам авалодалі гарадамі ГАЛНОУ, ШТЭПЕНІЦ і МАСОУ — важнымі апорнымі пунктамі абароны немцаў на подступах да ШТЭЦІНА, а таксама з імі занялі больш 50 другіх населеных пунктаў і сярод іх ВАЛЬДЗІВЕНАУ, ФРЫТЦОУ, ЯСОУ, ЛААТЦЫГ, ЗАГЕР, ПАУЛЬСДОРФ, ШУТЦЭНДОРФ, АМАЛЕНХОФ.

Войскі фронту завяршылі ліквідацыю акружанай групіроўкі праціўніка на поўдні ад горада ШЫФЕЛЬБАЙН. Паводле палітральных даных, у гэтым раёне ўзята ў палон больш 8.000 нямецкіх салдат і афіцэраў і захоплены вялікая колькасць узбраення і раённая маёмасці. У ліку палонных камаўдзір 10 нямецкага армейскага корпусу генерал-лейтнант Ірапе разам са сваім штабам.

Войскі 2-га УКРАЇНСКАГА фронту, пераадолюючы супраціўленне праціўніка ў цяжкіх умовах горна-лясчастай мясцовасці ў паласе Карпат, 7 сакавіка авалодалі на тэрыторыі Чэхаславакіі гарадамі БАНАСКА ШЦАЮНІЦА — моцным апорным пунктамі абароны немцаў, а таксама з імі занялі населеныя пункты САСА, БАБІНА, КАЛПАХІ, ГОДРУСКА, ГВОЗДНІЦА.

У Венгры, на паўночным усходзе і поўдні ад возера Балатон, атані буйных сіл пяхоты і танкаў праціўніка адбываліся нашымі войскамі.

На другіх участках фронту — пошукі разведчыкаў і ў раздзе пунктаў баі мясцовага значэння.

За 6 сакавіка на ўсіх фронтах падбіта і знішчана 149 нямецкіх танкаў. У паветраных баіх і агнім зенітнай артылерыі збіта 29 самалётаў праціўніка.

Войскі 2-га Беларускага фронту прадаўжаюць наступленне. Совецкія часткі, якія занялі ўчора горад Камін, сёння нанеслі ўдар у паўночным напрамку і занялі населены пункт Вальдзізенау, на ўзбярэжжы Балтыйскага мора. Другія нашы часткі, на шырокім фронце, выйшлі на ўсходні бераг правыя Дзізенау і Штэпінскай гавані. Совецкія танкі і пяхота, прасунуўшыся ўперад на 15 кіламетраў, выйшлі да горада Галноу — важнага апорнага пункта немцаў, які прыкрываў подступы да горада Штэцін. Праціўнік, імкнучыся ўтрымаць плацдарм на ўсходнім беразе Оэра, упорна супраціўляўся. На ўскраінах горада немцы заканапілі ў зямлю танкі і скарывалі іх як агнявыя кропкі. Нашы войскі пайшлі на штурм, заважалі варожыя супраціўленне і авалодалі горадамі Галноу, Совецкімі часткамі заняты гарады МАСОУ і Штэпінці.

Нашымі войскамі ліквідавана групіроўка праціўніка, акружаная на поўдні ад горада Шыфельбайн. Нямецкія часткі, якія трапілі ў «кацяла» праціўніка і адчайна спрабываць прарваць каліва савецкіх войск.

Асабліва жорстка баі адбыліся ў раёне дарог, якія вядуць на захад. Імклівымі ударамі з усіх бакоў нашы пехатцы, танкісты і кавалерысты расчлалі нямецкія войскі на ізаляваныя адна ад другой групы. Часты Польшкага войска за дзень знішчылі звыш 1.500 гітлераўцаў. Нашы кавалерысты знішчылі 1.200 нямецкіх салдат і афіцэраў. Савецкія танкісты ў баіх за ліквідацыю акружанай групіроўкі праціўніка знішчылі да 4.000 гітлераўцаў. Раён баёў усёякі разбійтай тэхнікай, узбраеннем і групамі салдат і афіцэраў праціўніка. Нашы войскі ўзялі багатыя трафей. Толькі на адным участку байнамі Т-скага злучэння захоплены ў немцаў 28 танкаў і самаходных гармат, 167 палёвых гармат, 54 мінамёты, каля 700 грузавых і легкавых аўтамабіль, 800 павозак і 2.000 коўся.

Войскі 2-га Украінскага фронту, з імі праасуючыся ўперад, выйшлі на подступы да горада Банска Шцаюніца. Імкнучыся адбываць самастойна, нямецкая пяхота, узмацненая танкамі і гарматамі, прадпрыйняла контратаку. У выніку ўварвання бою савецкія часткі апраціўналі гітлераўцаў і на плячах адступаючага праціўніка ўварваліся ў горад з поўдню і паўночнага ўскраі. Усе пач ішлі выціскава баі. Сёння нашы войскі разграмілі варажы гарнізон і авалодалі гарадамі Банска Шцаюніца, — вузлом палёвых дарог і моцным аэрапрам пунктам абароны немцаў у паласе Карпат.

У Венгры, на паўночным усходзе і поўдні ад возера Балатон, праціўнік раіаўні, пасля моцнай артылерыйскай падрыхтоўкі, атакваў нашы пазіцыі. Немцы кінулі ў бой вельмі сілы пяхоты, а таксама танкі і бронетранспартыры з аўтамацкімі. Бой спачатку прыняў напружаны характар. Савецкія пехатцыні і артылерысты, адбываючы варажыя атакі, нанеслі немцам вялікія страты. На працягу дня знішчана звыш 1.000 гітлераўцаў, снаены і падбіты 52 танкі і самаходныя гарматы праціўніка.

Авіяцыя Чырвонасавецкага Балтыйскага флоту, у выніку бомбжтурмавога удару, патаніла тры нямецкія транспарты. Апроч таго, адным транспарту і земную праціўніка нанесены суп'ербныя пашкоджанні. Агнём берагавых артылерыйскіх батарый, нагнелен немцы катер.

УРУЧЭННЕ ОРДЭНАЎ МАРШАЛУ СОВЕЦКАГА С'ЮЗА К. Е. ВАРШЫЛАВУ, ГЕНЕРАЛУ АРМІІ А. І. ЕРОМЕНКА І ГЕНЕРАЛ-ПАЛКОЎНІКУ М. А. РЭЙТЭРУ

6 сакавіка Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета ССР тав. М. І. Калянін уручыў ордэн Леніна за доўгачасовую і бездакорную службу ў Чырвонай Арміі Маршалу Савецкага С'юза К. Е. Варшылаву.

Тав. М. І. Калянін уручыў ордэн Леніна і медаль «Золата Звезда» разам з грамадзянска-пачэсным знаменнем Героя Савецкага С'юза генералу арміі А. І. Ероменка, узнагароджанаму за ўзорнае выкананне багавыя заданні Вярхоўнага Галоўнакамандавання на фронце барацьбы з нямецкімі захопнікамі і праўлення пры гэтым адвагу і героіства. Імя ж за доўгачасовую і бездакорную службу ў Чырвонай Арміі

быў уручаны ордэн Леніна і ордэн Чырвонага Сцяга.

Ордэн Леніна і ордэн Чырвонага Сцяга былі ўручаны генерал-палкоўніку М. А. Рэйтэру — за доўгачасовую і бездакорную службу ў Чырвонай Арміі.

(ТАСС)

ПРЫВІТАННЕ ТАНКІСТАЎ

Мы, танкісты Н-скага Чырвонасавецкага Гомельскага танкавага падраздзялення, ішлі вам, дзяўчаты вызваленага намі горада, сваё гарачае, баявое прывітанне. Вішнем вас, гераіні працоўнага фронту, з Міжнародным жаночым днём — 8 сакавіка. Радуемся вашым поспехам на працоўным фронце. Спадзяёмся, што вы хутка залежныя стражныя раны, якія гітлераўцы нанеслі нашаму гораду.

Дзяўчаты Гомеля! Паша танкавае падраздзяленне прайшло слаўны баявы шлях ад спон горада-героя — Сталінграда да логва фашыскага зверга. Цяпер, калі мы ішам гэтае шлісо, скарэды нашых танкавых гармат абрушваюць усю магутнасць свайго агню на горад Кенігсберг.

Візка дзень, калі мы сустрапемся з вамі за вялікім святонным сталом, паздзісімся ўражаннямі вашага працоўнага і нашага франтавога жыцця. А раскажыце ёсьць аб кім і ёсьць аб чым. Сярод танкістаў, якія пішуць гэтыя радкі, многія маюць па чатыры — шэсьць урадывых узнагарод.

Дзяўчаты! Шлісьце нам аб сваіх працоўных поспехах, пісьміце, як вы дамагаеце нашай гераічнай Чырвонай Арміі. Наш адрас: палыява пошта 18807-«Г».

Шлісьце падпісалі:
Алексей СІУНОВ, Сяргей ЦЕЛЬНОВ,
Пётр МІРОНЦУ, Міхал Ермішын,
Пётр КОТАУ, Іван ХАРЫН, Карышцаў.

Вялікае дзякуй таварышу Сталіну!

Сёння, 8 сакавіка, міжнародны дзень жанчыны, мы зноў святкуем воляна і шчасліва. Зноў мы воляны і роўнапраўныя грамадзяніні вялікай Савецкай краіны.

Да войнаў мой муж праправаў пясчаром, будаваў новыя дамы ў Мінску. Я была хатняй гаспадыняй, гадавала і раскіла дзевяць дзяцей. Цяпер з іх навучалася ў школе. Партыя і ўрад, праўляючы вялікія клопаты аб мігдасізінных мацерах, аказвалі мне вялікую матэрыяльную дапамогу. Толькі за 1941 год я атрымала ад дзяржавы 6.000 рублёў дапамогі. Мая сем'я, як і ўсе семі рабочых, жылі ў светлай, вялікай, з трох пакоў, кватэры.

Пачалася вайна. У наш горад прыляцелі немцы, закінулі сваёй савецкай. Надыйшла цёмная, халодная ноч.

У першы дні акупацыі Мінска да мяне на кватэру прыйшлі немцы. Убачыўшы кучу дзяцей, зарагаталі:
— Ото, колыкі рускіх...

Потым выкінулі ўсіх малых на вуліцу, загналі ў сыры, халодны барак. А нашы рабочыя кватэры занялі пад казармы.

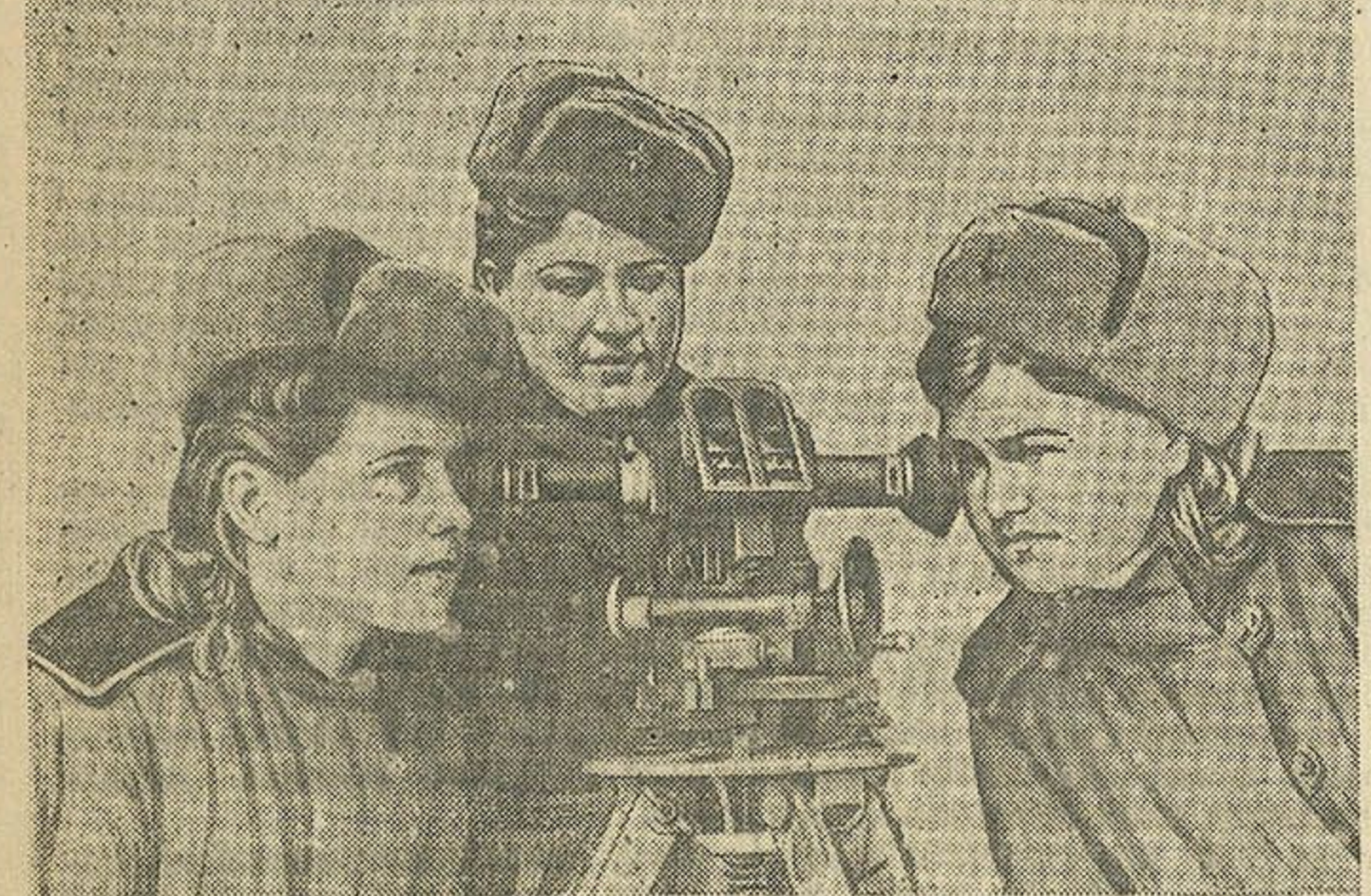
Колькі мы за гэтыя гады нямецкай навала нагаладаліся і нахалдаліся, колькі гора і страху набраліся! Ёлі і мякіну і вутробы, і мамы-бабаўку і апілікі. Памяраць не хачелася. Хачелася жыць, сваё дачкачка. Але не вытрымаў, пачеў мой адзін сьняк. А колькі такіх дзяцей з галаду памерлі! У рабочага Талова Аркадыя жонку немцы забілі, а сыноў з галаду памёр. Катавалі, губілі людзей, дугтагубы пражылі, ні за што, ні пра што. Толькі на нашай вуліцы расстралялі яны быдлу загалому ясель Дзяцюку А., хатнюю гаспадыню Бастрову. А колькі ў турмах замучылі дці ў Германію на катаргу саслалі!

Мая старшая дачка 1926 года нараджэння ўвесь час павіна была хаванца ад іх, каб не трапіць на катаргу. І мабыць не схавалася-б, каб не паласей напіс родныя воіны-вызваліцелі. Прышлі яны да нас на загаду дарогага бацькі Сталіна і вызвалілі нас пазасіды ад гора і пакут, ад ланцугоў і катаргі. Цяпер зноў мае дзеткі навучаюцца ў школе, зноў мы акружаныя вялікімі клопатамі савецкай улады.

Як жонка франтавіка, я атрымліваю на дзядзю дапамогу, атрымліваю дапамогу таксама ад дзяржавы за мігдасізіннасць. Два месяцы таму назад Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР у ўдасцежна вялікай узнагароды — ордэна «Материнская слава» і ступені.

Вялікае дзякуй савецкай уладзе і партыі нашай, вялікае дзякуй дарогаму, роднаму таварышу Сталіну за клопаты аб мацерах-жанчынах, аб нашых дзецях!

А. А. СТАСОЛЕВІЧ,
хатняя гаспадыня горада Мінска.

Дзяўчаты-зятчкіны — выдатныя сяброўкі і палітчына вучобы падраздзялення лейтэнанта П. В. Марозова на наглядальнага прыбора. Злева направа: В. І. Дамітрэва, А. Б. Чыстова і Г. П. Марозова. Фото Л. МАЗДЕВА.

К. КІРСАНАВА

Савецкія жанчыны ў барадцьбе за свабоду і незалежнасць Радзімы

Міжнародны жаночы дзень — 8 сакавіка — жанчыны Савецкага С'юза адзначаюць у гэтым годзе ў абстаюіх найвышэйшых перамог Чырвонай Арміі над нямецка-фашыскамі захопнікамі.

Чырвоная Армія поўнасьцю вызваліла родную зямлю ад гітлераўскай погані, прабіла сабе дарогі ў глыб Германіі, да подступу Берліна і сумесна з арміяй нашых саюзнікаў паспяхова давяршыла справу разгрому нямецка-фашыскага войска. У вялікіх бітвах Айчынай вайны суцроць нямецкага напасты Чырвоная Армія выражала волю Савецкага С'юза ад нямецка-фашыскага рабства, адсталла свабоду і незалежнасць нашай Радзімы і дапамагла народам Еўропы скінуць нямецкае іга. (Сталін).

У гэтым беспрэкладным гістарычным перамогі савецкага народа і яго Чырвонай Арміі савецкія работніцы, калгасніцы, жанчыны інтэлігентнай працы ўнеслі свой непаўняны ўклад.

Працаўніцы нашай Радзімы здолелі замяніць на вытворчасці і ў сельскай гаспадарцы мужчынаў, якія пайшлі на фронт. Яны авалодалі новымі складанымі прафэсіямі, сталі сапраўднымі майстрамі сваёй справы, дапамагалі краіне рушыць ўперад развіццё народнай гаспадаркі і вынеслі на сваіх плячах асноўны цяжар працы на фабрыках і заводах, у калгасах і саўгасах.

Перамогі праслаўленай савецкай артылерыі пераважна з'яўляюцца з гераічнай працай жанчын-работніц, якія вырабіліць узбраенне і боепрыпасы. Умелыя рукі жанчын — токараў, свідравальніц, фрезэршчыц, слесароў апрацоўваюць деталі гармат, якія насуць смерць ворагу. Работніцы ўральскіх заводаў Бусыгіна, Телерына, Шлазава, скарываючыся перадавую тэхналогію, вырабілі ў 1944 годзе звыш плана на 300 тысяч снарадаў. На некаторых заводах танкавай прамысловасці жанчыны і дзяўчаты складалі да 70 процантаў усіх рабочых. Іх рукамі ствараюцца грозныя машыны, якія скарываюць воражую абарону і знішчаюць нямецкія захопнікі.

За час войнаў знікла разуменне «мужчынская прафэсія». Жанчыны паспяхова спраўляюцца з любой работай, калі гэтага патрабуюць інтарэсы Радзімы. Уральскія гарналы Фаіна Шарунова стала ў дні войнаў доўжным майстрам, авалодала прафэсіяй, якая адзінна лічылася мужчынскай. Нягледзячы на ​​жыццёвыя шахцёрская справа. Але палыжае жаданне дапамагчы Радзіме, дапамагчы Чырвонай Арміі ў разгроме ворага, настольніваці і самааддана праца забываліся шчэсьце. Тысячы жанчын за час войнаў авалодалі асноўнымі гарнізонамі спецыялістамі. У ліку лепшых сталежаніцаў Дабася заслужыла сталы імені перадавых шахцёраў — Ніны Кузьменка і Марыі Грышуніна. Таксама паспяхова спраўляюцца з сваёй работай жанчыны на ўсіх участках нафтовай прамысловасці. За час войнаў 174 жанчын-нафтавічкі ўзнагароджаны высокімі ўрадавымі ўзнагародамі — ордэнамі і медалямі.

Нашы жанчыны-сталежанкі няўляжна павышаюць прадукцыйнасць працы, удасканальваюць тэхналагічны працэс, смага шукаюць шляхі для далейшага павелічэння выпуску прадукцыі, для паляпшэння якасці. Малядыя сталежанкі Беларускай Варшыскага стала ініцыятарка выдатнага руху — выкавання і перавыкавання планаў з меншай колькасцю рабочых. У выніку шырокага прымянення метада арганізаваных праць, прапанаванага Варшыскай, на прадпрыемствах краіны вызваліліся дзiesiąты тысяч рабочых, якія накіраваны на другія ўчасткі вытворчасці. Самааддана праца жанчын-работніц дапамагла забяспечыць Чырвоную Армію ўсё ўрастало ў чысткім узбраення і боепрыпасам.

Значна ўзрастае за час войнаў ролі жанчын на чыгуначным транспарце. Жанчыны-чыгуначніцы авалодалі прафэсіямі машыністаў, начальніцаў станцыяў, дыспетчараў, катараў. За асобны заслугі ў забяспечэнні перавозак для фронту і народнай гаспадаркі і выдатныя дасягненні ў аднаўленьні чыгуначнай гаспадаркі ў цяжкіх умовах ваеннага часу многія чыгуначніцы ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі Савецкага С'юза. Старшая сталежанка Калініцкая чыгункі Апанашы Нікаласэўна Александравіч, дзяджурная на станцыі Біраўскай чыгункі Анне Петровна Жарковна, паравозаманашніцаў Беларускай чыгункі Елены Міронаўна Чухнон прывоезна званне Героя Соцыялістычнай Працы.

Напярэдні дзень на прадпрыемствах ССР было занята 150 тысяч жанчын — інжынераў і тэхнікаў. Цяпер на камандных пастах у прамысловасці жанчын стала яшчэ больш, і ўсюды яны з часцю выконваюць свой патрыятычны абавязак перад Радзімай.

Ужо чацвёрты год жанчыны выносьць на сваіх плячах асноўны цяжар працы ў сельскай гаспадарцы. І калі сацыялістычная вёска здолела, пераадолюючы вялікі цяжкасці, выкарыстання вайной, забяспечыць армію, насельніцтва горадаў прадуктамі харчавання, а прамысловасць сыравінай, то ў гэтым велізарная заслуга жанчын-калгасніц, работніц саўгасаў і машына-трактарных станцыяў.

У дні войнаў дзiesiąты тысяч жанчын прышлі да кіраўніцтва калгасамі. Да пачатку 1944 года ў рэспубліках, краях і абласцях стараніліся калгасамі працаваці 21.656 жанчын. Звыш пачтараста тысяч калгасніц кіруюць палевымі, гароднінымі і садонымі бригадамі, больш 100 тысяч замагаюць калгаснымі фермамі. Значна ўзрастае колькасць жанчын-трактарыстаў, шофераў, камбайнераў. За тры гады войнаў падрыхтавана і мільён 857 тысяч трактарыстаў, механікаў і камбайнераў, з іх больш мільёна жанчын. Усёй краіне добра вядома імя выдатнай трактарысткі Дар'і Гарман. Яе брыгада на працягу ўжо некалькіх год трымае званне лепшай трактарнай брыгады Савецкага С'юза. У мінулым годзе брыгада Дар'і Гарман узразае на кожнай гектара на 1.866 гектараў і эканоміла амаль 10 тон гаручага.

Жанчыны-калгасніцы актыўна ўдзельнічаюць у барадцьбе за высокі ўраджай, за ўзрастанне перадавой аграмічнай навуцы. Яны клопатліва даглядаюць насенныя і выспітныя ўчасткі, узначальваюць званні высокага ўраджаю, рухаюць ўперад сельскагаспадарчую вытворчасць. Зьяно Тацяна Ардэменіч з калгаса «Красной Октябрь», Рузкава раёна, Маскоўскай абласці, атрымала з аднаго гектара 53,4 цэнтнера аравай пшаніцы. Зьяно Тамары Крутавай з калгаса «Пятлетка за чысты год», Валокенскага раёна, Маскоўскай абласці сабрала 83,5 тон бульбы з гектара.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Яны самааддана змагаліся за захаванне малалічкі, павелічэнне ўдой і павышэнне прадукцыйнасці жывёлы, каб даць фронту і краіне больш прадуктаў харчавання. Заслужанай славой карыстаюцца імяні лепшых сталежанак жывёлагадоўлі. Калгасніца Маскоўскай абласці тав. Нартава надыла за 11 месяцаў ад кожнай гектара на 4.337 кілограмаў малалічкі, загадка саўнаферым калгаса «Буденовец», Валокенскага абласці, Люскова вырабіла за 15 месяцаў ад адной сьвінаткі 128 племянных парасят.

Працаўніцы савецкай вёскі многае зрабілі для развіцця сацыя

„...СОВЕЦКІЯ ЖАНЧЫНЫ НОВЫМІ ПОДВИГАМІ Ў ТЫЛУ І НА ФРОНЦЕ НАБЛІЗЯЦЬ ЧАС НАШАЙ ПОЎНАЙ ПЕРАМОГІ НАД ВОРАГАМ“

(З пастановы ЦК ВКП(б) „Аб Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка“).

Адраджаем родны Мінск

Горад Мінск выхаваў мяне. Тут я расла разам з ростам горада. На маіх вачах будаваліся новыя шматпаварковыя дамы, культурныя ўстановы, прадпрыемствы. Радавалася сэрца, калі, бывала, праходзіла па прыгожых вуліцах горада—сталіцы нашай ардынаснай Беларусі. Ва ўсіх канцах чуўся голас фабрычных і заводскіх карпусоў, балэры шум на вуліцах.

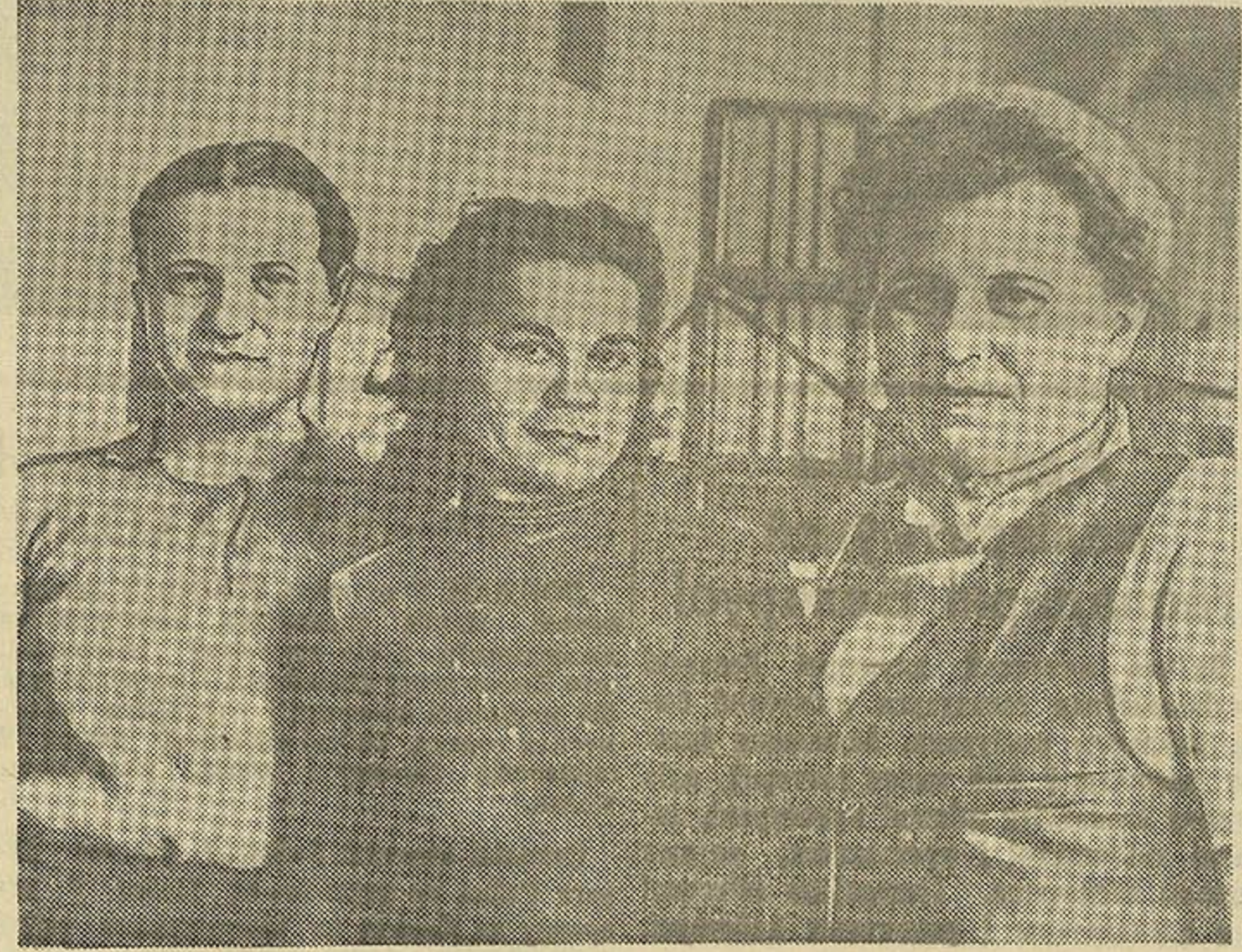
Нямечка-фашысцкія орды ператварылі родны горад у руіны і попел. Нельга роўнадушы глядзець на разваліны горада. Яны клічуць да няшчаднай помсты фашыстам.

З вызваленнем Мінска жанчыны нашага прадпрыемства першымі прыступілі да аднаўлення сталіцы. Было створана лясковая жаночая брыгада. У маёй брыгадзе знаходзіліся 6 жанчын. Усе мы не шарудучы сіл працавалі на разборцы палы і расчышчэнні пляцовак пад будаўніцтва. За тры месяцы сваёй брыгады мы адраправаілі 820 чалавек-гадзін, замест плана 270 гадзін. Мы выбралі, ачысцілі і сціблі ў штаблі звыш 10.000 штук паліў, 75 кубаметраў б'які палы, многа рэчываў. Узоры выдатнай працы на аднаўленні па-

казвалі камсамолькі М. Патрыч, М. Гайраса разам з ростам горада. На маіх вачах будаваліся новыя шматпаварковыя дамы, культурныя ўстановы, прадпрыемствы. Радавалася сэрца, калі, бывала, праходзіла па прыгожых вуліцах горада—сталіцы нашай ардынаснай Беларусі. Ва ўсіх канцах чуўся голас фабрычных і заводскіх карпусоў, балэры шум на вуліцах.

Нямечка-фашысцкія орды ператварылі родны горад у руіны і попел. Нельга роўнадушы глядзець на разваліны горада. Яны клічуць да няшчаднай помсты фашыстам.

З вызваленнем Мінска жанчыны нашага прадпрыемства першымі прыступілі да аднаўлення сталіцы. Было створана лясковая жаночая брыгада. У маёй брыгадзе знаходзіліся 6 жанчын. Усе мы не шарудучы сіл працавалі на разборцы палы і расчышчэнні пляцовак пад будаўніцтва. За тры месяцы сваёй брыгады мы адраправаілі 820 чалавек-гадзін, замест плана 270 гадзін. Мы выбралі, ачысцілі і сціблі ў штаблі звыш 10.000 штук паліў, 75 кубаметраў б'які палы, многа рэчываў. Узоры выдатнай працы на аднаўленні па-

Лепшыя стахановкі мінскага радмэзавода імені Молатава. Злева направа: мантанжніца Н. С. Вязьра, сталыяры М. С. Хамікова і О. С. Саўчанка, якія выконваюць свае нормы ад 270 да 310 процантаў.

Фота Л. МАЗЕЛЕВА.

Аднымі шляхамі

Воіны збіраліся ў паход. У апошнюю хвіліну развітання жаночы плач заглушаў гукі сігнальнай трубы, рэвальве кофэй. Мані, жанкі і сестры сударэжна ханаліся за рукі блізкіх, аплакваі іх, уралі на сабе попатку. Затым, у доўгія месяцы ваеннай росгату, моўчы сядзелі я на вячка, чакалі звароту дарагіх людзей. Так было ў далёкіх мінулым. Яны, жанчынны, былі патрыёткамі, але яны былі прыгнетанна прапаўня і як жанчынны. Яны не ўдэльнічалі ў грамадскім жыцці краіны.

Так было раней, да Вялікай Расцірніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Савецкая ўлада дала жанчыне права і магчымасці новага пазіцыянага, светлага жыцця. У карыснай працы і грамадскай дзейнасці ў савецкіх жанчын выкавалася непахісная сіла волі, смеласць, рашучасць і глыбокая, бязмежная любоў да сваёй Радзімы.

„Пачалася Айчынная вайна, Вораг пайшоў на нас вайной, каб жалезам і агнём забуршчыць наш лад, ланцы нарадзі, пазбавіць нас свабоды. Радзіме награждала смерціваею небеска.“

Воіны збіраліся ў паход. І савецкіх жанчынны не аплакваі, не ўтрымлівалі іх. Яны самі ішлі на фронт. Яны з горастаю замянялі мужчын, братоў і сыноў на фабрыках, заводах, у калгасах, забіспечвалі іх боепрыпасамі і прадвольствам.

У паверткі і на моры, на фронце і ў тылу, плачу ў плачу з мужчынамі, самадэпана абаранялі і абаранялоў савецкіх жанчынны сваю краіну, сваю родную зямлю ад нямецка-фашысцкага варвараў.

„Почуваць стала дзівочыя несенне. Твары маі сталі строгія і суровыя. Вялікае гора заглянула ў кожную беларускую хату. Дрэжэжны вораг гаілаў на беларускай зямлі. Людзі разумелі адін аднаго без садоў. Моўчы збіраліся яны ноччу, таемнымі спежымі ішлі з вэсак. Маці праводзілі сыноў на поўдз. Яны не плакалі, вочы іх аставаліся сухымі, твары рашучымі. Яны гаварылі:

— Ідзі, сынок.

Зялёным беларускія лясны тасціна прымаі народных меп'інаў. Магутныя сосны кланяліся народу-змагаўру...

Усе мужчынны і жанчыны вёскі Пырына, Карыціцкага раёна, — 89 чалавек — пайшлі біць немцаў. Пад кіраўніцтвам жыхара гэтаў вёскі Івана Сямёнавіча Гута яны арганізавалі партызанскі атрад імені народнага паэта Янку Коласа. Жанчынны гэтай вёскі поўнасою раздзілі лёс воінаў. Разам з імі, у баях і няўзгодах, яны прайшлі пэжны шлях партызанскай барацьбы.

Аднойчы Тамара Пачакаева сустрэлася з грудай лезааўчых партызан. Гэтая светлавалася дзв'ючына-комсамолька аздуіла свай кірыпальна прыгожасцю, энэргіяй і рухавасцю.

Наўпэна артысткай была да вайны — запяліта партызанка.

— Так, артысткай, — усміхаючыся адказваў камандзір атрада. — Яна сапраўды артыстка сваёй сываы. Увясце сабе, што гэтая дзв'ючына пуціла над адкос 10 варажых эшалонаў.

Многа слаўных дачок беларускага народа, як Вера Дыценя, якая пуціла над адкос 7 эшалонаў варага і затым добра спраўдзілася з абавязкамі камісара атрада, як падар'іцы Зіна Пугач, — вырастілі беларускай маці. Многа слаўных сыноў выхавалі яны. Вось аб такой маці і хочацца сёння сказаць дэццае слова.

„Іна была сапраўды партызанскай маці. Іе любюў і клопаты былі звернуты не толькі на родных сыноў, але да ўсіх, хто

ЖАНЧЫНЫ—СІЛА НАШАГА КАЛГАСА

Слав'ўсае колісь наш калгас добрымі ўраджаямі і развітай жывёлагадоўляй. Люді ў нас жылі зможна. Калгас «Ударнік» быў адным з перадавых не толькі ў сельсавеце, але і ва ўсім раёне.

Нямечкі захопнікі за тры годы сваёй бандыцкага гаспадарання звылі напішто ўсю нашу грамадскую гаспадарку. Збаралі нашу жывёлу, аграбллі нас, разбуралі нашы будынкы.

Калі прыйшла слаўная Чырвоная Армія, мы адразу ўзяліся аднаўляць сваю ардынаўную гаспадарку. Прышлося за ўсё брацца самачатку.

У дні аднаўлення калгаса мяне выбралі старшынёй праўлення. Работа гэта для мяне была нова. Але я рашыла: раз народ даўрае—граба прапавалі. І ў цяжкіх умовах, амаль з аднымі жанчынамі і дзв'ючатамі мы ўзяліся налажываць гаспадарку буйнага калгаса, у якім аб'яднана пяць вэсак з 116 двароў.

Мы падлічылі нашы магчымасці. Аказалася, што са 135 працаздольных калгаснікаў б'юць не больш 15 мужчын і тыя 60—70-гадоваы старыкі, мала ўжо здатныя да цяжкай фізічнай працы. Прышлося ўсюды ставіць жанчын, дзв'ючак.

Бюнохамі сталі прапавалі Волга Топіцік, Марыя Міхалеўніч і Амлія Макоўская. Загладным малочна-тварынай фермы была пачытача Ганна Шырскікая, брыгадзірам чыствэтай брыгады—Таяна Свяціцкая. Кла-ўшчыкам сталі малалыя, але старанна калгасніцы Марыя Брахавец і Паўля Паўліцкая.

Жанчынны пачалі брацца за ўсякую работу, над чым раней прапавалі толькі мужчынны. Дзв'ючаты сталі араі і гной ваціны, касіць і сеныць. Усё талі і вясень жанчынны стараліся, каб унору сабраць з поля ўраджаі і ў час пасевая, каб не было сорамна калгасу «Ударнік» перад сваімі суседзямі. Убраі ўражаі вельмі хутка і таксама хутка яго абмагалі. Дарма што на ўборцы і маланіе прапавалі ачы жанчынны—наш калгас адным з першых у раёне разлічыўся з дзв'ючавай па збожжа-настаўках і звылі план за два дні намалату і атвэз у фонд Чырвонай Арміі 60 центраў хлеба.

Азімы паселі таксама ўнору: на плячу памашу калгасу траба было засець азімы 175 гектараў. План перамакавалі. Замля над азімны была апрацавана добра, пасенне было чыстае і мы спадзеляся атры-

Валыняна МІХАЛЕВІЧ, старшыння калгаса «Ударнік», Маладз'іччэнага сельсавета, Мінскага раёна.

Дзв'ючына-афіцэр

Тры ночы прапавалі ўзвод. Наташа пільна сачыла за работай. Дзв'ючына-афіцэр была вельмі строгі камандзірам. Усімі сімамі яна дабіралася, каб кожны загад выконваўся безагаварачна і хутка.

Высокая патрабавальнасць камандзіра да сабе і сваіх падначаленых згуртавала ўзвод, надбываўшая байноў. Божны зразу меў, што страгань не толькі навозіць парадка, але і роліць байноў, прывівае пачуццэ лавалі да сабе і да сваіх падначалікаў.

Высокую патрабавальнасць Рабінава ўжэ спалучаць з цёлымі клопатамі аб байцах. Ва ўзводзе аднойчы захварэў спайпер Мірошнік. У сабат адправіць не было магчымасці, і яго паклінулі ва Узвод. У волюны час Наташа наведвала хворага. Яна была таскавая з ім, як родная систра.

Рота атрымала загад: зрабіць марш і заняць абарону ля скрыжавання дарог. Шлях быў нягэты. За суткі прадэталла праціць болыш паўсотні кілометраў.

Вечарам, калі пагасла дэснае святло і неба ўпрыгожылася зоркамі, байцы вышлі на фронт. Ішла пазўвонка. Час ад часу рабілі прывалы. Рабінава ішла ўперад. Яна шырока, па-мужычынску, ставіла ногі і толькі томікі стан выдзв'ялаў іе сирод другіх байноў.

Вечарам прыйшлі на месца. Брыгу адпачынушы, узяліся за аконы. Усю ноч прапавалі, і не дарэмна. На світанні ў раён нашай абароны палыцалі сотні варажых мін і снарадаў. Вораг хацэў вярнуць стра-

Наша падзяка роднай Чырвонай Арміі

Упершыню за годы вайны я сустрала Міжнародны жаночы дзень—8 сакавіка сабодна, разам з усім савецкім народам. Гэта—радысны і шчаслівы дзень.

Тры годы пачувалі беларускія жанчынны пад нямецкім ярмом.

Сэрца разрывалася ад болы, калі ў родным Мінску «гаспадарнік» гэтыя банкіты ў брыдкіх шмечках. Не ханелася выйці на вуліцу, не ханелася сустрацца з іх пазіркам, пачуць іх выврыкі.

Сумесна з мужам я рашыла пайці ў партызанскі і біць праклятых катаў. Я швэра да верыла, што не будзе фашыстаў на беларускй зямлі.

Помешлі мы нямецка-фашысцкім захопнікам на Случчыне. У адным жорсткім баі з немцамі загінуў мой муж. Я наклаўся ўсё свае сілы аднаў на карысь Радзімы, над хутчэй пазбавіцца ад ненавісных захопнічак.

Чырвоная Армія прапавалася да Мінска, да Случка. Іначэ малей біць партызану фронтаў, рыхтаваліся да сустрачы з дарагімі воінамі.

І вось дзень вызвалення прышоў. Яе дэка свеціла сонейка, якімі шчаслівымі былі твары людзей! Вяскома шырокай і раздолнай зноў стала наша краіна, свабодным стаў беларускі народ. Людзі пачалі вуліцца, прапавалі, аднаўляць разбураныя лясничка-фашысцкім захопнікам прадпрыемствы, адбудовалі зруйнаваныя гарады.

Я вярнулася на сваё роднае прадпрыемства—мінскую фабрыку імені Куйбышава. Свае дзённыя заданні я выконваю на 140—150 процантаў. Але я буду дабівацца іначэ лепшых поспехаў. Я таксама кірую асабістаўскай арганізацыяй на прадпрыемстве, якая налічвае ўжо болыш 100 чалавек. Многія з іх аталі нормы на значок ПШХА. Паспехі на фронтах абавязваць нас прапавалі выдатна, аднаў усе сілы па хутчэйшым разгром ворага.

За верную службу, за волюную працу ад шчырага сэрца хочацца сёння падзякаваць нашых любесіных воінаў і роднага бацьку таварыша Сталіна.

Анна Жоўна, работніца мінскай фабрыкі імені Куйбышава.

Дапамагаем калгасам заваяваць высокі ўраджай

Добраякасае пасенне з аўляцэца вельмі важным фактарам у атрыманні высокага ўраджаю. Ян-бы добра не была аправава знаеда, у якой-бы колькасці ў іе не ўпасіла-6 углоў, але, правёўшы службу дрэнным насеннем, якое мае нізкую ўхожасць або вельмі замечана, звыдеш напішто ўсю папярэднюю працу.

Аб вялікім значэнні насенных фондаў у нашых дзень Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка і ў сталініскім статусе сельска-гаспадарчых арганізацый Праўлення і ўсе члены ардыей абавязаны: адбіраць для службы лепшае насенне, ачышчаць яе ад рэзана смецця, беражліва захоўваць ад раскраданна і псавання, захоўваць яе ў чыстых, праветриваемых памішканнях, расшыраць гатунковыя пасевы.

Да нямецкай акупацыі ва ўсіх калгасах Бялыскага раёна былі выдзелены спецыяльныя насенныя ўчасткі, насенне з аіх ішло выключна на абсямленне пацёў. Насенне ачышчалася на пачаткіх і складаных збожжаачышчальных машынах.

За годы пямочкай акупацыі былі ліквідаваны не толькі насенныя ўчасткі, але і порушаны правільныя севазароты ў калгасах. Вельмі мала захавалася ў калгасах збожжаачышчальных машынах. Пры такіх становішчы раённая кантрольна-насенная лабораторыя павіна не толькі правярць стан насенных фондаў, але і дапамагаць калгасам на прасейнішых машынах даваць насенне да пасевых кандынь.

Наша кантрольна-насенная лабораторыя перш за ўсё ва ўсіх калгасах зрабіла праверку насення на ўхожасць, замечанасць і г. д. Праверка паказала, што ў такіх калгасах, як «Энэргія», Стара-Кашыцкага сельсавета, імені Тімарэва, Быстрыцкага сельсавета, «Іскра Ільічэ», Вандэўскага сельсавета, ачынь і аёб не адпавядалі пасевным стандартам. Прышлося выехаць у гэты калгас. Пры дэталнай праверцы аказалася, што дастаткова прапунціць гэта насенне на вельныя тры разы пры адпаведнай перастаноўцы сіт, як яно было-б даведзена да патрэбных стандартаў.

Дапамагаць калгасам ачышчаць насенне, работнікі кантрольна-насеннай лабараторыі ўстанавілі свой кантроль за пра-

Калектыў нашай лабараторыі амаль поўнасцю складаецца з жанчын. ЦК ВКП(б) у пастанове аб Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка залікае жанчын-калгасніц, работніц МТС і саўгасаў, спецыялістаў сельскай гаспадарчій ўпорнай працы за забіспечыць пасіхавое выкананне плана сельскагаспадарчых работ на 1945 год. Змагаючыся за забіспечэнне калгасных пацёў высокакасным насеннем, мы тым самым змагаемся за атрыманне ў гэтым годзе высокага ўраджаю.

Е. ШАРАЙ, загадчык Капыльскай кантрольна-насеннай лабараторыі.

У Брэсце

БРЭСТ, 7 сакавіка. (БЭТА). На ўсіх прадпрыемствах і ва ўстаповах горада праходзіць урачысты вечары, прысвечаныя Міжнароднаму жаночаму дню. Калі 50 агітатараў — жанчын праводзіць даклады і гутаркі аб Міжнародным жаночым дні—8 сакавіка. У Даме партыйнай асветы працяг апа лекцыя для дакладчыкаў — «Савецкая жанчына ў дні Айчынай вайны».

С. САДОУСНАЯ.

ДЗЯРЖАУНА ДАПАМОГА МАЦЕРАМ У ВЫХАВАННІ ДЗЯЦЬ

Вялікія хлопаты праўляе партыя і ўрад аб мацерах і дзецях. Згодна ўказа ад 8 ліпеня 1944 года значна пашыраена грашовая дапамога адзінокім і многадзетным мацерам. Аднаўляецца і будучыца многа дзіцячых садоў, садоў і ясель.

Пры Наркамфінэ БССР створана ўпраўленне па дзяржаўнай дапамозе многадзетным і адзінокім мацерам. 226 аддзелаў гэтага ўпраўлення арганізаваны ў раённых, гарадскіх і абласных цэнтрах рэспублікі. Божны мацеры, якой прызначана дзяржаўная дапамога, выдзёна спецыяльная кніжка. У студзені месяцы гэтага года 3.656 многадзетным і 220 адзінокім мацерам назначана дзяржаўная дапамога.

На працягу 1944 года, за кароткі час дзясці вызвалення нашай рэспублікі ад нямецкіх захопнікаў мацерам выплачана дапамогі на суму 11.144.422 рублёў. Грашовую дапамогу атрымалі 6.950 многадзетных і адзінокіх мацераў. Сярэ іх 20 мацераў, якія нарадзілі і выхавалі па 11 і болыш дзяцей.

На першы квартал 1945 года Наркамгандлём БССР выдзелена для далатковага харчавання пільнымым жанчынны і мацерам, якія прапавалі ў гарадах, 20.130 кілограмаў тлушчаў і 15.210 кілограмаў дукру.

Капітан Ф. КОСЦІНАУ.

